

Riktlinjer för att förebygga och hantera hot och våld mot förtroendevalda i Lunds kommunkoncern

Beslutsinstans	Beslutsdatum	Giltighetstid	Diarienummer
Kommunstyrelsen	2022-04-06	Tillsvidare	KS 2021/0686

Innehållsförteckning

Riktlinje för att förebygga och hantera hot och våld mot förtroendevald	2
1 Inledning	2
2 Bakgrund.....	2
3 Syfte	3
4 Ansvarsfördelning.....	3
4.1 Ansvarig för riktlinjen	4
5 Arbetssätt	4
5.1 Förebyggande	4
5.2 Hantering av pågående händelse/akut ärende.....	4
5.3 Uppföljning	5

Riktlinje för att förebygga och hantera hot och våld mot förtroendevalda

1 Inledning

Hot, hat och våld mot förtroendevalda är en allvarlig risk mot vårt demokratiska system. Det kan leda till att förtroendevalda påverkas och begränsas i sitt beslutsfattande eller avstår från känsliga beslut. Det riskerar i värsta fall också leda till att förtroendevalda avstår från att engagera sig i frågor eller hoppar av sina uppdrag. Vidare riskerar det påverka kontakten med medborgarna och möjligheten att rekrytera nya förtroendevalda.

Hot, hat och våld riktat mot förtroendevalda förekommer, både från enskilda personer och grupperingar. Det sker främst i samband med beslut, uttalanden eller opinionsyttring men även genom uppmärksamhet på förtroendevalda som privatperson. Hoten och trakasserierna sker främst på internet. Händelserna påverkar inte bara den enskilde förtroendevalda, utan även dennes privatliv och närstående. Det kan alltså även påverka möjligheten att utföra uppdraget.

I Brottsförebyggande rådets senaste undersökning "*politikernas trygghetsundersökning*" (PTU, 2021) uppger var fjärde förtroendevald att de blivit utsatta för hot, hat eller våld kopplat till deras politiska uppdrag under 2020. Det är en högre utsatthet än vad som rapporterats tidigare. Utsattheten är något högre under valår än mellanliggande år. Det konstaterades även i undersökningen att var fjärde förtroendevald uppger att utsatthet eller oro för utsatthet påverkar dem i sitt uppdrag. Den vanligaste konsekvensen var att förtroendevalda har undvikit att engagera sig i eller uttala sig i en specifik fråga.

2 Bakgrund

Kommunen vilar på en demokratisk grund och behöver arbeta effektivt för att upprätthålla en rättssäker och fungerande organisation. Kommunfullmäktige beslutade i och med "*Program för trygghet och säkerhet*" (2019) att arbetet med att förebygga trakasserier, hot och våld mot förtroendevalda är ett prioriterat område. För att skapa en trygg arbetsmiljö, en säker verksamhet och ytterst för att värna om yttrandefriheten och vår demokrati. I linje med det beslut ska denna riktlinje fastställa Lunds kommuns ambition, hur kommunen arbetar med frågan och vad förtroendevalda inom kommunen kan förvänta sig i form av stöd, rutiner och utbildning.

Kommunen är inte arbetsgivare för förtroendevalda och har därför inte heller ett formellt arbetsmiljöansvar. Att de förtroendevalda trots detta känner sig trygga och säkra är centralt för att den kommunala demokratin/ organisationen ska fungera. I Lunds kommun har de förtroendevalda likvärdig tillgång till stöd som kommunens medarbetare. Kommunens ambition är att inga förtroendevalda på grund av hot och våld ska hindras att utföra sina uppdrag för kommunen.

Kommunen ska, i samverkan med förtroendevalda, partierna och polisen bedriva ett aktivt förebyggande arbete samt hantera incidenter. Då det inte regleras enligt lag föreligger dock ett behov av att förtydliga ansvaret samt fastställa riktlinjer och handlingsplaner för att arbetet ska fungera systematiskt.

3 Syfte

Syftet med riktlinjen är att fastställa den ambitionsnivå Lunds kommun ska ha gällande trygghet och säkerhet för förtroendevalda inom kommunen, samt att tydliggöra det ansvar Lunds kommun har för att förebygga och hantera hot, hat och våld mot förtroendevalda.

4 Ansvarsfördelning

Polismyndigheten är ytterst ansvarig för skydd av förtroendevalda och ansvarar för den polisiära handläggningen/ hanteringen av brott.

Alla förtroendevalda som har ett pågående uppdrag inom kommunen har samma möjlighet till stöd som Lunds kommuns medarbetare då situationen uppstått på grund av/ i samband med utövande av pågående politiskt förtroendeuppdrag i kommunen.

Kommunstyrelsen ansvarar för de förtroendevaldas säkerhet i samband med att de utövar sitt kommunala uppdrag samt att förebyggande arbete bedrivs.

Kommunstyrelsen ansvarar för att utbilda förtroendevalda och samordna arbetet inom kommunen.

Varje förtroendevald ansvarar för att agera säkerhetsmedvetet.

Vid utsatthet för brott uppmanas förtroendevalda att enskilt alternativt i samverkan med kommunen/ partiet göra en polisanmälan och då påtala sin roll som förtroendevald.

Bedömningen av huruvida hot, våld eller trakasserier mot en förtroendevald hänger samman med berörd individs uppdrag i Lunds kommun görs i första hand av polisen och i andra hand av kommunen i samverkan med polis, parti och förtroendevald. Riskreducerande åtgärder tillhandahålls under förutsättning att polisen alternativt kommunen bedömer att behov föreligger.

Kommunens ansvar upphör när en person inte längre har ett politiskt förtroendeuppdrag inom Lunds kommun.

4.1 Ansvarig för riktlinjen

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att riktlinjen tillämpas, följs upp och vid behov revideras.

5 Arbetssätt

För att uppnå den ambitionsnivå Lunds kommun antar genomförs arbetet i tre steg: förebyggande, hantering av händelser samt uppföljning.

5.1 Förebyggande

Det förebyggande arbetet har som utgångspunkt att förhindra utsatthet. Det är svårt att förebygga och förhindra utan att begränsa förtroendevalda i sina möjligheter att utföra sitt uppdrag då politiska frågor kan och ska få skapa reaktion och/ eller vara extra uppmärksammade medialt.

I Lunds kommun sker det förebyggande arbetet på en generell nivå genom att utbilda och informera förtroendevalda oavsett omfattning av uppdrag angående säkerhetsarbetet och personlig säkerhet. Vid behov sker enskilda samtal och specifika åtgärder.

Förtroendevalda kan ta del av information och utbildningar gällande säkerhetsarbete samt kommunens rutiner och kontakter genom den intranätsportal som används.

Förtroendevalda inom Lunds kommun ges möjlighet att ta del av ett kontaktkort med kontaktuppgifter till säkerhetsenheten på kommunkontoret samt konkreta säkerhetshöjande åtgärder.

Ett utökat säkerhetsarbete gällande valet sker inför och under valår.

5.2 Hantering av pågående händelse/akut ärende

Hanteringen av en händelse eller ett pågående ärende utgår från en individuell hantering. Hantering av brottsliga händelser sker i första hand av polisen.

Kontakt med kommunkontoret ska tas. Kommunkontoret hanterar, tillsammans med berörda parter, händelsen utifrån individuellt behov och bedömd riskbild.

Polisen ansvarar för säkerhetshöjande åtgärder i de fall där de bedömer att hotbild föreligger. Kommunen har möjlighet att vidta kompletterande eller tillfälliga säkerhetshöjande åtgärder för att minska en förhöjd riskbild. Riskreducerande åtgärder samt planering sker tillsammans med berörd förtroendevald/parti utifrån aktuell situation.

Akuta ärenden hanteras alltid av polisen.

Även anhöriga kan omfattas eller beröras av händelsen, säkerhetshöjande och trygghetsskapande insatser kan behöva anpassas därefter.

5.3 Uppföljning

Varje händelse ska följas upp för att ta ställning till eventuellt vidare arbete eller behov.

Uppföljning sker av de parter som varit aktuella vid hantering av en händelse.